

Závěrečná zpráva

Občanského sdružení Zdravotní klaun

2010

ZDRAVOTNÍ KLAUN

OBSAH

Úvod	3
Přehled návštěv	4
Standardní projekty	6
Speciální projekty	8
Umělecké dílny a výcvik zdravotních klaunů	11
Zdravotní klauni v číslech	12
Výkaz z klauniády	14

ÚVOD

Předkládáme Vám zprávu o činnosti občanského sdružení Zdravotní klaun v roce 2010.

Hlavním posláním občanského sdružení Zdravotní klaun je podporovat psychickou pohodu hospitalizovaných dětí, geriatrických pacientů a seniorů a tím pomáhat ke zlepšení jejich celkového psychického a zdravotního stavu. Zdravotní klauni odreagují velké i malé pacienty formou humoru od strachu, napětí a úzkostí spojených s léčbou nebo s neznámým nemocničním prostředím.

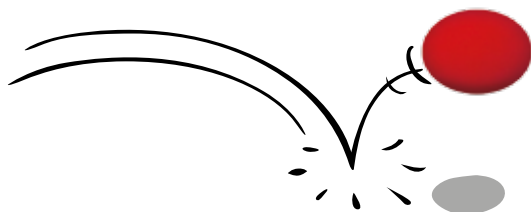
Občanské sdružení Zdravotní klaun přináší radost a smích do českých a moravských nemocnic už od roku 2001. To znamená, že letos oslaví své desáté narozeniny. A stejně jako člověk se za prvních deset let života změní k nepoznání, i Zdravotní klaun je dnes úplně jiné sdružení než před deseti lety.

Za obrovské podpory individuálních dárců vyrostl v široce známý a sympatický subjekt působící v 56 nemocnicích a v 7 zařízeních pro seniory. Kromě standardních projektů, jako jsou pravidelné klauniá-

dy v dětských odděleních nemocnic, návštěvy seniorů na LDN a v několika domovech pro seniory, a Cirkusu Paciento, došlo v roce 2010 k velkému rozvoji speciálních projektů. Jedná se hlavně o Koš plný humoru, který za finanční podpory společnosti B-Braun dosáhl velkých rozměrů. Gary Edwards vyučuje studenty čtvrtého ročníku medicíny na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v rámci seminářů Humor ve zdravotnictví. Zcela nově vznikl projekt Kurz malého záchranáře ve spolupráci s oddělením ošetrovateľské polikliniky Thomayerovy nemocnice v Praze.

Velkého rozmachu dosáhl „Cirkus Paciento“. V roce 2010 se kromě několika nemocnic konal i ve třech dětských léčebnách, kde se setkal s nesmírným ohlasem.

Věříme, že ve stejném duchu bude pokračovat činnost občanského sdružení Zdravotní klaun i v roce 2011, kdy vstoupí do druhé dekády svého působení.

PŘEHLED NÁVŠTĚV

PRAVIDELNÉ KLAUNIÁDY PRO DĚTI	
FN Praha Motol	307
FN Brno	248
FN Hradec Králové	101
Uherskohradištská nemocnice	49
KN Pardubice	49
FN Olomouc	49
FN Plzeň	72
Krajská nemocnice Ústí n. Orlicí	25
VFN Praha 2	49
Nemocnice Frýdek - Místek	50
FN Ostrava - Poruba	149
Nemocnice Ostrava Fifejdy	25
Vítkovická nemocnice Bl. Marie Ant.	23
Nemocnice Česká Lípa	26
FTN Praha-Krč	97
Nemocnice Mladá Boleslav	45
Slezská nemocnice Opava	50
Nemocnice Příbram	38
Baťova nemocnice Zlín	12
Nemocnice Valašské Meziříčí	12
Nemocnice Jablonec n.N	26
Nemocnice Prostějov	23
Nemocnice Trutnov	12
Nemocnice Jihlava	49
Nemocnice Přerov	24
Nemocnice Břeclav	47
Nemocnice Sokolov	12
Nemocnice Ústí n. L.	49
Nemocnice Chomutov	25
Nemocnice Liberec	54
Nemocnice Karviná	50
Nemocnice Třinec	12
Nemocnice Litomyšl	12
Nemocnice České Budějovice	47
Nemocnice Tábor	12
Nemocnice Karlovy Vary	12
Nemocnice Havlíčkův Brod	12

PRAVIDELNÉ KLAUNIÁDY PRO DĚTI - POKRAČOVÁNÍ	
Nemocnice Kolín	48
Nemocnice Třebíč	12
Nemocnice Kyjov	26
FN Bulovka	44
Nemocnice Šumperk	3
Nemocnice Havířov	18
Nemocnice sv. Anny	18
Nemocnice Brno Bohunice	26
Nemocnice Vsetín	12
Nemocnice Šternberk	11
Nemocnice Kroměříž	12
Nemocnice Klatovy	12
Nemocnice Náchod	38
Dětská psychiatrická léčebna Opařany	2
Nemocnice Most	8
Nemocnice Děčín	2
Jedličkův ústav Liberec	6
Nemocnice Svitavy	2
Nemocnice Pelhřimov	3
Pravidelné klauniády pro děti celkem	2257
NÁVŠTĚVY V DOMOVECH SENIORŮ A NA LDN	
Domov seniorů Praha Řepy	48
LDN Praha Motol	68
Domov seniorů Ostrava	25
Domov seniorů Sloupnice	12
Domov seniorů Brno	47
Domov pro seniory, Mikulášovo n., Brno	48
Domov pro seniory Kamenec, Ostrava	9
Domovy seniorů celkem	257
NÁVŠTĚVY V RÁMCI PROJEKTU CIRKUS PACIENTO	
FN Bulovka	4
FN Motol	4
FN Brno	4
Lázně Košumberk	4
Olivova léčebna Říčany	4
Dětská ozdravovna Křetín	5
Cirkus Paciento v psychiatrických léčebnách	22
Cirkus Paciento celkem	47
OSTATNÍ KLAUNIÁDY (letní turné, vánoční turné)	16
CELKOVÝ POČET KLAUNIÁD V ROCE 2010	2577

STANDARDNÍ PROJEKTY

Zdravotní klauniády

Zdravotní klauni, kterých je v současné době 75, navštěvují pravidelně 56 nemocnic po celé České republice. Na návštěvu za dětmi chodí vždy sehraná klaunská dvojice. Na dětských lůžkových oddě-

leních zdravotní klauni pracují při každé návštěvě s dětmi individuálně na jejich pokojích. Pro každé vymyslí překvapení, které mu pomůže zapomenout na bolest a strach a které dokáže dítě pozitivně naladit. Běžná klauniáda trvá 3 hodiny. Protože v posledních třech letech velice vzrostl počet klaunů i navštěvovaných nemocnic, klauniády se už nedají plánovat pouze v kanceláři. Návštěvy plánují koordinátoři působící v jednotlivých regionech. Pak podle stanoveného plánu přicházejí zdravotní klauni do nemocnic, převléknou se, vydesinfikují ruce a rekvizity. Od vrchní sestry dostanou informace o pacientech, a teprve potom zaklepu na dveře pokojů, za nimiž na ně malí pacienti čekají.

Léčba humorem pro dříve narozené

Zdravotní klauni v roce 2010 pravidelně navštěvovali seniory v 7 zařízeních - v LDN při FN Motol v Praze, v Domově pokojného stáří Kamenná v Brně, v Domově pro seniory v Brně – Mikulášově náměstí, v Domově seniorů ve Sloupnici, v Domově seniorů v Praze – Řepích, v Domově pokojného stáří a v Domově pro seniory Kamenec, obojí v Ostravě. Klauniády na geriatrických odděleních jsou založeny na

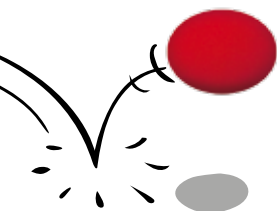
stejném principu, přesto se však v mnohém liší od těch dětských. Klauni mají úplně jiné kostýmy, jiná jména, vytvářejí jiné příběhy a situace, jejichž součástí jsou i techniky tréninku paměti. Od personálu a hlavně od babiček a dědečků, kteří se na klaunské návštěvy velice těší, máme velice pozitivní reakce. I pro zdravotní klauny jsou návštěvy na geriatrických odděleních neobyčejnou a vzácnou zkušeností.

Cirkus Paciento

Cirkus Paciento je týdenní program určený především pro dlouhodobě nemocné dětské pacienty. Zdravotní klauni navštěvují v průběhu týdne děti, kterým to jejich zdravotní stav dovolí, a během svých návštěv se s nimi podělí o dovednosti z oblasti kouzlení, žonglování a různých cirkusových kousků, tedy o umění rozdávat smích. Vrcholem této čtyřdenní přípravy je slavnostní „cirkusové vystoupení“ s připraveným programem, na kterém mají děti možnost předvést své nově nabyté dovednosti rodičům, ostatním dětem, zdravotnickému personálu. Hlavním cílem je vzbudit u malých pacientů zájem. Příprava na vystoupení podporuje jejich aktivní zájem o život a uzdravení a v tom spočívá hlavní poslání programu Cirkus Pa-

ciento jako součásti celkového léčebného procesu. Z tohoto důvodu jsme v roce 2010 částečně přesunuli projekt Cirkus Paciento z nemocnic do dětských léčeben, kde děti tráví většinou hodně dlouhou dobu.

Zdravotní klauni mají nově k dispozici velký cirkusový stan, který bude sloužit k rozšíření tohoto projektu v průběhu prázdnin. Máme v úmyslu s tímto stanem navštívit několik léčeben a zapojit do Cirkusu Paciento co nejvíc nemocných dětí. Plánujeme i příměstský tábor pro chronicky nemocné děti s cirkusovou tematikou zakončený opravdovým Cirkusem!

SPECIÁLNÍ PROJEKTY

Letní turné

V roce 2010 vyrazila na začátku června opět skupina dvaceti zdravotních klaunů v pomalovaných autech na třídní turné po české a moravské zemi. Navštívili děti ležící v největších nemocnicích - v Hradci Králové, Olomouci, Ostravě – Porubě, v Brně, v Mladé Boleslavi a Praze – Motole. Klauniády v rámci turné probíha-

ly jako obvykle na pokojích ale ve více pokojích naráz, klaunovalo se i na chodbách, všude bylo veselo. Kolona šesti barevných aut, projíždějících napříč Českou republikou, dokáže pobavit i lidi na ulicích, kteří spěchají za svými všedními povinnostmi. Vždyť úkolem zdravotních klaunů je přinášet radost!

Vánoční sen

V prosinci jsme opět navštívili s programem nazvaným Vánoční sen děti ležící převážně na onkologických a hematologických odděleních velkých nemocnic po celé České republice. Byli jsme v nemocnicích v Hradci Králové, Olomouci, Ostravě, Brně, Plzni, Ústí nad Labem, Českých Budějovicích a v Praze – Motole. Zdravotní navštěvovali děti společně se smyčcovým kvartetem

hrajícím něžné vánoční melodie a s tančící baletkou coby andělem. To v nemocnicích vyvolalo kouzelnou atmosféru. I sestry a lékaři sledovali představení na jednotlivých pokojích, aby viděli, jak se tváře malých pacientů rozžářily úžasem a radostí z tohoto zvláštního vánočního dárku.

Koš plný humoru

Zdravotní klaun pracuje v oblasti Terapie humorem s nemocnými dětmi i seniory. Humor je však důležitý i na odděleních pro dospělé. V loňském roce jsme naplno rozjeli projekt nazvaný „Koš plný humoru“, který probíhá na psychiatrickém a hematoonkologickém oddělení FN Brno-Bohunice, na onkologickém

oddělení VFN Praha 2 a na radio-terapeuticko-onkologickém oddělení v Motole. Koš plný humoru je postaven na základní myšlence zdravotních klaunů – humorem vzbudit v lidech zájem a naději. Koše jsou naplněny předměty, které mají navodit dobrou náladu a pozitivní přístup. Jsou to knihy s moudrým humorem českých spisovatelů, různá humorná CD a DVD, klaunský lék Humorin, apod. V úvodu rozdávali koše dva zdravotní klauni v civilu, ale cílem je, aby je rozdávaly zdravotní sestry podle zájmu a zdravotního stavu konkrétního nemocného. Tento nový projekt se zatím setkal se zájmem těch, pro něž je určen, a věříme, že jim bude i nadále sloužit ke zdraví!

Akreditované semináře na téma Humor ve zdravotnictví

V průběhu roku 2010 Gary Edwards přednášel studentům 4. ročníku medicíny na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Výuka na téma Komunikace s pacientem, Humor ve zdravotnictví apod., probíhala v rámci předmětu Lékařská psychologie a bude probíhat i v roce 2011.

Gary Edwards vedl i několik školení pro zdravotnický personál ve speciálních technikách pomáhajících navázat bezprostřednější kontakt s pacienty. Byl aktivním účastníkem konference nazvané Náchodské mezioborové dny a dalších.

Žáci a klauni – Kurz malého záchranáře

Spolupráce se školami dostala v roce 2010 novou podobu. Ve spolupráci s oddělením ošetrovatelské polikliniky Thomayerovy nemocnice v Praze 4 vznikl nový projekt – Kurz malého záchranáře - určený pro druhý stupeň základních škol.

Školáci se v něm zábavnou formou naučí, jak poskytnout nezbytnou první pomoc. Dozvědí se, jak přivolat záchranku a jak se o zraněného postarat, než záchraná služba přijede. Děti se naučí a na speciálním modelu Hugovi si prakticky vyzkouší, jak dát člověku umělé dýchání i masáž srdce, kterými mu mohou zachránit život.

Kromě profesionálních zdravotníků a skutečného záchranáře na kurzu spolupracují dva zdra-

votní klauni, kteří svou legrační hranou neznalostí a školáckými chybami upozorní na to, co se nemá dělat, aby pak profesionálové dětem řekli a ukázali, jak to má být správně. Kurz malého záchranáře zatím probíhal ve školách zapojených do projektu Žáci a klauni s možností budoucího rozšíření i do jiných základních škol.

V roce 2010 dále fungovaly webové stránky „Folmíci“. Na nich prožívají kreslené postavičky Folmíci spoustu komiksových dobrodružství. Můžete se o tom přesvědčit na www.folmici.cz. Folmíci vymýšlejí pro děti kvízy, soutěže, vtipy. Folmíci také připravili dětské fórum, pomocí kterého si děti mohou mezi sebou dopisovat. Této diskuse se účastní zdravé i nemocné děti. Na konci roku děti navštěvující svět Folmíků namalovaly vánoční pohlednice, které Zdravotní klauni rozdávali dětem v nemocnicích.

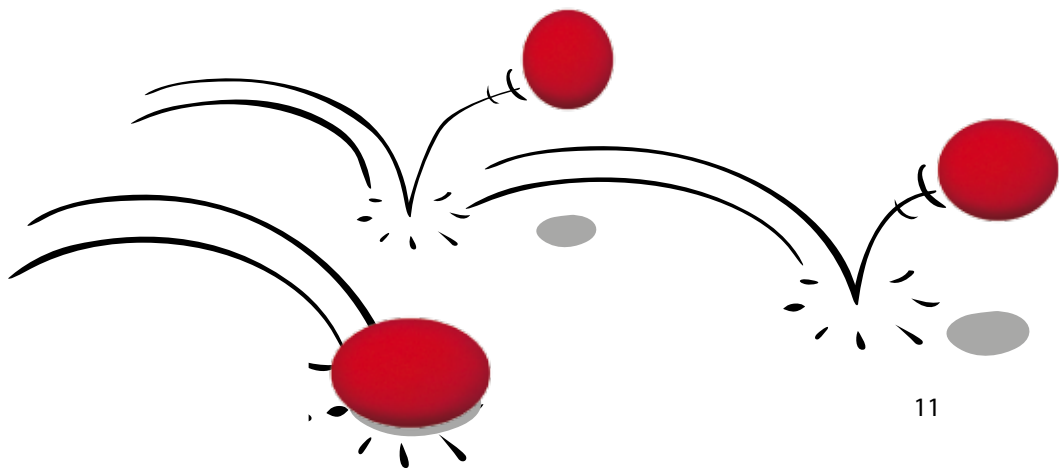

UMĚLECKÉ DÍLNY

A VÝCVIK ZDRAVOTNÍCH KLAUNŮ

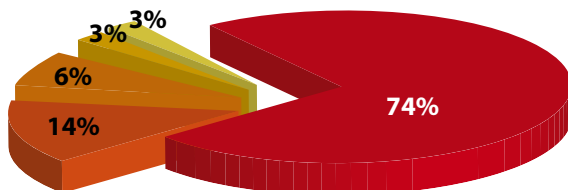
V roce 2010 proběhlo několik castingů a následných školení, z nichž vzešlo 9 nových zdravotních klaunů. Jimi byly doplněny klaunské týmy v Ústí nad Labem, Liberci, Brně, Praze a Ostravě. Díky tomu jsme mohli začít nově chodit i do nemocnic v Mostě a Děčíně a také do Jedličkova ústavu v Liberci. Proces získání nových klaunů tvoří řada výběrových řízení a měsíce intenzivního cvičení. Poté se noví klauni zúčastní tří klauniád v roli pozorovatele a tří klauniád v roli třetího klauna doprovázejícího sehranou klaunskou dvojici. A když začnou chodit na pravidelné klauniády, mají ještě k dispozici zkušeného klaunského „kouče“. Takto jsou všichni umělci, pracující jako zdravotní klauni, skvěle připraveni na tuto náročnou a krásnou práci. V průběhu roku 2010 se konal i

workshop pro „staré“ klauny, tentokrát kvůli velkému počtu klaunů rozdělený na český a moravský. Konal se i víkendový workshop s geriatrickou tematikou pro klauny ze všech regionů, kteří měli zájem začít nově chodit navštěvovat v roli klauna geriatrická oddělení. Vrcholem všech dílen roku 2010 byl jako vždy národní workshop. Zúčastnili se ho také zahraniční lektori a výuka byla zaměřena převážně na hudbu a klaunství. Hudba je nesmírně důležitá pro práci s nemocnými dětmi. Předsedkyně správní rady o.s. Zdravotní klaun MUDr. Tatjana Horká klauny školiла v oblasti dětské psychiatrie. Je velice důležité, aby naše práce byla na nejvyšší umělecké úrovni. Z toho důvodu věnujeme tolik úsilí cvičení a přípravě.

ZDRAVOTNÍ KLAUNI V ČÍSLECH

Struktura nákladů souvisejících s projektem a provozem sdužení v roce 2010.

- **Náklady přímo související s projektem**
(odměny zdravotním klaunům, rekvizity, dárky, cestovné do nemocnic, workshopy, atd.)
- **Nákup služeb**
(telefony, nájemné kanceláře, bank. poplatky, opravy a udržování, energie, poradenství právní, daňové, účetnictví, atd.)
- **Mzdové náklady**
- **Náklady na zdravotní a sociální pojištění**
- **Nákup materiálu**
(kancelářské potřeby a zařízení, potřeby pro úklid, atd.)

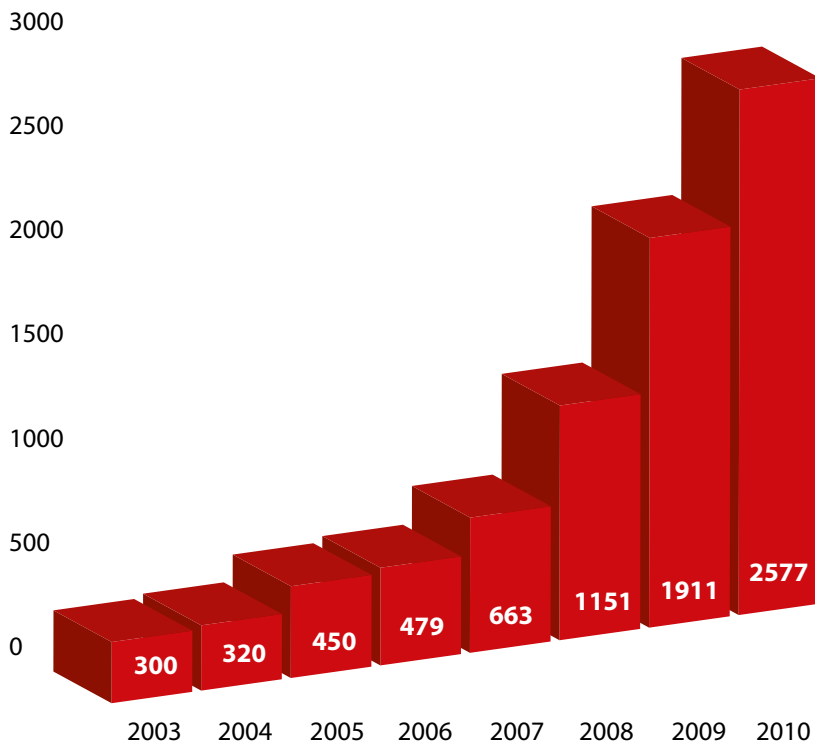
Struktura financování projektu

I v roce 2010 pokračovaly dopady hospodářské krize. Došlo k mírnému zvýšení darů od firemních dárců, ale bohužel významně ubylo možností požádat o granty, a to jak veřejné tak soukromé. I přes podané žádosti se nám nepodařilo získat granty v takové výši jako v předešlém roce. Stejně jako v minulých letech mohou zdravotní klauni přinášet smích do nemocnic zejména díky podpoře individuálních dárců. Díky těmto darům jste spolu s námi pomohli přinést nemocným dětem a seniorům tisíce šťastných okamžiků i v roce 2010.

Individuální dárci	90,89%
Firemní dárci	5,85%
Veřejné sbírky	2,56%
Vlastní činnost	0,60%
Granty	0,11%

Počet klauniád v jednotlivých letech

V roce 2010 opět došlo k rozšíření projektu. V současné době 75 zdravotních klaunů navštěvuje děti v 56 nemocnicích a seniory v 7 geriatrických zařízeních po celé České republice. Uskutečnilo se 6 Cirkusů Paciento pro nemocné děti a 6 v psychiatrických léčebnách. Díky Vaší pomoci můžeme v návštěvách nemocných dětí a seniorů pokračovat i v tomto roce.

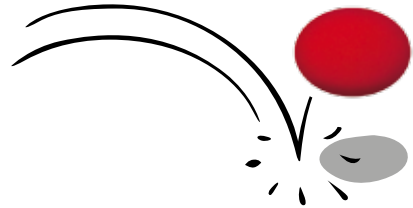
VÝKAZ O NÁVŠTĚVĚ NEMOCNICE

DATUM: 21. 06. 2010

JMÉNO: DR. ARCHIBALD A SESTRA SVÍČKOVÁ
(aneb Petr Liška a Mirka Vydrová)

NEMOCNICE: BULOVKA

ODDĚLENÍ: CHIRURGIE, ORTOPEDIE

CIVILNÍ KLAUNIÁDA

Šestiletý Adam byl v nemocnici sám. Někdy se na nás takové dítě nalepí a chodí s námi popokojích. Tenhle s námi jezdil, ale nebyl to ten typ, který si vynucuje svou pozornost. Byl pro nás něco tak přirozeného, jako by k nám patřil. Osud mu nadělil obrnu, invalidní vozík a rodiče, kteří ho odložili. Ale na druhou stranu mu nadělil jiné adoptivní rodiče, k tomu šest sourozenců s podobným osudem, neskutečně sympatický kukuč, milou povahu a obrovskou chuť do života. Až po operaci půjde domů, asi bude na oddělení chybět, ten malý kluk na vozíčku, který sviští po chodbě, je všude a každý ho má rád. Mně učaroval taky, a když sestra při odchodu řekla, jestli bych se za ním ještě nezastavil, že se na mě moc ptal, tak jsem neváhal. Byl jsem už v civilu, takže na mě Adam chvíli koukal, než poznal, kdo jsem. Ale za chvíli to bylo úplně jedno, že jsem v civilu. Dělalí jsme legrácky, jako při klauniádě. Strašně si přál nos (ten molitanový) a já ho při klauniádě neměl. Ale tomuhle klukovi vyjde snad všechno. Otevřel jsem horní kapsu batohu a jeden tam byl. Tak jsme s ním čarovali, nos mizel a objevoval se na místech, kde před tím nebyl. Létal skrz zeď, objevoval se pod polštářem a Adam nadšeně přistupoval na každou novou hru s ním. Čas pro nás nehrál žádnou roli, já ho vzal do svého světa klaunů a on do svého světa dětí. A kdyby nás nevyrušila sestra, tak nevím. Vzala ho do náruče, posadila na vozík, že si ho musí odvézt. Díval jsem se na toho kluka, kterému osud tolik vzal, ale kluka s velkým srdcem, že jsem se musel zamyslet sám nad sebou. Nad malicherností vlastních problémů, které se mi zdají neřešitelné, a nad tím, co tenhle malý kluk zvládá s takovým nadhledem. Ten kluk mi dal více než já jemu, ale klaun je taky člověk a někdy potřebuje brát. Ale já to poctivě vrátím.

Prof. Dr. Archibald

● dětská oddělení nemocnic
● zařízení pro seniory

